

Nepisani se dopisi ne šalju.
 Pripremljena se pisma, opće ili
 privatne po običnom cenzuru i po
 govornu. Isto tako je sa prilikom
 Nevi se šalju postomom zas-
 pismom (azurno postalo) na
 administraciju "Naša Slova". Ime
 svakom najbliže pošta valja
 znati označiti.

Kada list ne dođe na vrijeme,
 treba to javi odpravljajući u utro-
 snu pismu, sa koje se ne plaća
 poštarine, ako se izvana napiše:
 "Reklamacija".

NAŠA SLOVA

Izlazi svakog četvrtka sa cilem
 ark. Izraz 14. jula, 18. ag-
 sta, 8. septembra i 8. novembra.
 Dopisi se ne vraćaju ako se
 ne šalju.
 Nehiljegovani listovi se neprimaju
 Redakcija i poštarijom stoji 25
 for. sa seljake 2 for. na godinu
 Razmjerno for. 2 1/2 i 1 za pol go-
 dine. Izvan carinske vije poštarine

Na malo jedan broj 6 nrč.
 Uredništvo nalazi se u Via Far-
 neto br. 14.

Poučni, gospodarski i politički list.

Stegom ratu mala stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. pol.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
 sa Istru

IZ BEČA.

dne 22. novembra 1898.

I opet prošlo je osam dana, što sam
 pisao. I ti prošlo su po prilici onako, kako
 oni prvani. Sriedni i četvrtak držale su se
 sjednice zastupničke kuće, i to neobično
 pune. Članove desnice i lijevice, neprija-
 tu Beču, pozvali su klubski vodje, da sva-
 kako u sjednici dodju. Pa zašto? Da
 glasuju za to, da li će se *Badenija* po-
 staviti pod obzbu radi toga, što je bio
 laui dao dovesti redare u parlament, ili
 ne. Ljevičari bili su pozvani, da glasuju
 za to, desničari, da glasuju proti tomu.
 Da je predlog bio primljen, bio bi se
 izabrao odbor, pak taj razpravljao, pak
 kuća, te napokon nebi bilo ništa iz toga,
 jer se nebi bile dobile vele tretajne, a i da
 primu, nebi se *Badeniju* ipak bilo ništa
 dogodilo. Bilo bi se dakle gubilo vrijeme
 i nadalje bezuspješno. Za sreću predlog
 nebijase primljen. Uspjeh imeničnoga gla-
 sovanja čekao se je nestrpljivo; sve je bi-
 ljelo glasove, i sa strane desnice, i sa
 strane lijevice i sa strane vlade. Odučili
 su katolički Niemci, koji su ljeti bili za
 predlog, a sada proti njemu. Desnica i-
 mala je 19 glasova većine. Glasovalo se
 je kasno u večer, pošto je posljednji hip
 govorio proti *Mladočeh* dr. Pacák, i pošto
 on pak par ura trajali "stvarni izpravci".
 Što se sve govori pod tim naslovom stvar-
 ni izpravci i Wolfu je n. pr. bio pred-
 bacio Dašinski, da živi od milosti, da se
 za njega pobire novca, da jih moraju da-
 vati zanj i siromašni radnici. Wolf govo-
 rio da to "stvarno" izpravi. Dašinski mu
 je opet "stvarno" odgovorio, dignu u
 ljevju ruci škrabicu sa Wolfomovom slikom,
 u kakove se daje novac, da može Wolf
 obavljati svoje zastupničke poslove. Eto,
 tako se uzdržavaju ti Velikoniemci. S
 druge strane se govori, da i socijalni de-
 mokrati, ili njihovi vodje dobivaju od ne-
 kud novca. Kod glasovanja su se našli
 Talijanci poneli kao obično. Njekojih ne-

bijaše u Beču, neki su se odaljili od
 glasovanja, neki su glasovali proti "Sva-
 komu" malo, ili kako "Edinost" običaje
 redi, jednu svjedicu Bogu, drugu vragu.
 Toga dana prije razprave predloga
 na obzbu *Badenija* doživljelo se je, da
 se predno razprave predložio zastupnika
Vukovića, Borčića, Spinketa i drugova,
Blaškovića i drugova, "Baseni" i drugova,
 glade podpore za trgovačku mornaricu.
 Predložio su, postavljajući raznih dana, ali
 imadu istu prvu; prva dva, potpisana su
 od istih, naima od naših zastupnika.
 U ime proračunskoga odbora izvjestio
 je o tim zastupnik vit. *Vuković*, te jako
 vruće zagovarao stvar. Bilo bi kod toga
 i drugi govorilo, ali jedno, što je stvar
 pošto *Imenada, Dopešana* u razpravu,
 drugo, što je proračunski odbor i tako
 prijazno stvar uzelo, nisu govorili. Već
 godine 1893. mjeseca decembra bio je
 izdan zakon, i to prvi, kojim se je dalo
 polakica trgovačkoj mornarici. Učinilo se
 je, to za to, da trgovačka mornarica posve
 ne propade. Njeko polakice bi prestale
 svršetak ove godine, jer bijahu dane
 santon za pet godina. Za to je stvar pre-
 šna, da se naima i to polakice produlji.
 Sadržane su u članku VI. i IX. rečenoga
 zakona 27. decembra 1893. Predložio se,
 da se valjanost tih dvaju članaka produlji
 najmanje na daljnji pet godina. U članku
 VI. se veli, da se daje primos amortizacije
 i i forinte godišnje po čistoj tito pro-
 stornosti enim brodovom. doge plovytba,
 koji su porinuti u more prije 15 godina.
 Članak IX. ustanavlja, da se sve, trgovačke
 brodove oslobodi od dobitnoga i dohod-
 noga poreza. Predlaže se dakle, da se to
 oboje produlji na pet godina. Nadalje se
 predlaže kao novo; 1) da se dade podpo-
 ra za podignute malih ladja, 2) da se
 dade premije za gradnje jadenjca i
 parobroda na domaćih dijeljah (škerih),
 3) da se čim prije predloži na raz-
 pravu zakon za osjegovavanje bolnih i u-
 nesređenih mornara. Sve to imala bi uči-
 niti država i u svojem probitku i iz na-
 radno-gospodarstvenih obzira naprama
 pučanstvu živačem na istočnoj obali ja
 dranskoga mora, na našoj. Ta obala bila
 je znamenita u kulturnom i trgovačkom
 obziru u staro i srednje doba, i moralo
 bi se sve učiniti, da to bude i sada ili
 bar za nekoliko godina. U tom obziru bi
 se vlade naše monarhije morale ugledati
 u Francuzku i Italiju, što one čine za
 trgovačku mornaricu. Za njihovim naša

jako zaostaje, a da jih bar ponekle do-
 stigne, imala bi vlada izpuniti, što se
 predlaže.
 Kuća je primila predloge jednoglasno.
 Sad je na vladi, da ona učini svoju u ovoj
 polovici.
 Istoga dana je predsjednik dr. *Fuchs*
 pozvao predsjednike svih klubova na do-
 govor, kako da zastupnička kuća proslavi
 jubilej Njegeyoga Velikaustva. Pošto je
Senecar zajedno sa Irom i Kittelom odpu-
 tavao upravo taj dan u *Friedrichruhe*, da
 tamo polože vijenac na grob *Bismarka*
 i da tamo zgodan govor drži, zastupao ga
 je kod rečenoga dogovora o proslavi jubi-
 leja zastupnik *Wolf*. Čim je ovaj čuo o
 čemu se radi, ostavio je porazljivim smje-
 hom dvoranu. Ostali predsjednici klubova
 su odlučili, da se dne 25. t. m. drži sve-
 čana sjednica zastupničke kuće, u kojoj
 će predsjednik izreći ndanostni govor; i
 pak odmah sjednici zaključiti. Odučili su
 nadalje, da će dne 2. decembra biti sve-
 čana sv. misa, k kojoj će zastupnici kao
 i članovi gospodske kuće biti pozvani.
 Među tim je danas na dnevnom redu
 predlog zastupnika *Dašinskoga, Kozak-
 čića* i drugova, da se metne pod obzbu
 sadanje ministarstvo radi naredbe, kojom
 bijase naredila dn- 28. junija obadno sta-
 nje u njekih kotarih Galicije. Ta će bit
 opet sveži i svašta. Predlagatelj, Poljaci
 demokrati, neimaju dlaku na jeziku, član-
 novi poljskoga kluba braniti će vladu, a
 ni ona neće štiti. (Govorili su već *Da-
 šinski* i ministar-predsjednik). Dalnje drie-
 točke dnevnoga reda su s t m u savezu.
 Vlada naima predlaže, da zastupnička
 kuća naknadno privoli koli ua rečeno ob-
 sadno stanje, toll na obustavu porota u
 njekih kotarih Galicije. Konačno je na
 dnevnom redu predlog *Senecarova*, da se
 metne pod obzbu ministar pravosudja, i
 to u toga, što je izdao njeku naredbu na
 sudove, u kojoj se sudbenim činovnikom
 nalaza, da se neumjudno prevč mještati
 političke poslove; nit dat uplivati od svo-
 jih političkih nazora. Taj dnevni red ne-
 bija tako brzo izprljen. Trajati će sjed-
 nice dugo — ako jih u obće bude.
 Osvetnani nagubeni odbor radi, do-
 lista lagano, al radi i to svaki dan, kad
 nije kuće sjednice. On bi mogao razpra-
 viti trgovački i carnarski ugovor sa dru-
 g m polojcom. al da li će kuća nit to
 m di učiniti prije B žića, o tom se jako
 dvoji. U ostalom, da to i učini, šta će
 kad drugi ugovaratelj ništa neradi. Ma-

djerski sabor kao da hoće proslaviti go-
 dišnjicu ovrstranoga parlamenta. Jucer i
 nečas do pol noći bilo je u onom saboru
 po prilici toliko buke, lupanja i uvrijeda,
 i svega s tim skopčanoga, kako prije godinu
 dana u ovdješnjem parlamentu. I opet zaklju-
 čnjem: Bog zna što se sve može dogoditi
 u cijeloj monarhiji! Sraki dan može izne-
 naditi, ne da bude što, nego što da bude.

Učiteljska skupština na Pintu.

Dozvolite, vel. g. uredniče, da Vas
 obavjestim o kotarskoj učiteljskoj skupštini,
 koja je bila na Pintu 24., 25. i 26. pr.
 mjeseca.
 Nakon dugog niza od devet podpu-
 nih godina pozvale nas već jednom škol-
 ske vlasti, da prisustvujemo učiteljskoj
 konferenciji. Pobliza razjasnjenja u tom
 točnom vršenju zakonskih propisa — po
 naročitoj želji moje malenkosti — imaju
 za sada izostati.
 Pozvalo nas u pitomi i ubavi *Pinat*
 i to ne sve učitelje lošnjakoga kotara,
 već samo one, koji službuju na pučkih
 školah sa hrvatskim naukovnim jezikom;
 dočim imadjuhu talijanski učitelji sa svo-
 jim nadzornikom zasebnu skupštinu u
 Malom Selu.
 Onoga čedna bojali smo se, da će
 nam nepogodna kiša pokvariti račune, nu
 već subotu 22. pr. m. osvanu prekrasni
 jesenski dan veselo najvještajuc nam sre-
 tni budućnost.
 Nedjelju na večer sakupila se većina
 naših učitelja i učiteljica sa svojim vele-
 vrednim nadzornikom v. g. *Pavlom Sko-
 pinčićem* u gostoljubivoj kući g. *Baguzina*.
 Taj smo bili sretni za prvi put upoznati
 nekoje naše čestite sudrugove, koji služ-
 buju izvan otoka *Krka*.
 Svano 24. listopada, prvi dan skup-
 štine. Oko 8 i pol sat jutrom sakupismo
 se pred školskom zgradom, odakle kre-
 nismo u župnu crkvu, da prije našeg te-
 goznog i svetog rada smjerno molimo za
 izdašnu pomoć Onoga, koji je izvor svake
 mudrosti, svakoga dobra. Prije sv. mise,
 koju je dobrohotno služio veleč. g. *pop*
Antun Baguzin, ispejvasmo pobožno "Pridi
 Duše!" Nakon dovršene službe božje po-
 djismo svi u školsku zgradu, gdje je
 v. g. nadzornik svečano otvorio skupštinu.
 U svom poduljem liepom govoru iztakne,
 kako smo se nadali sa osobitom radošću
 i veseljem prisustvovati ovoj skupštini

PODLISTAK.

Tko pjeva, zlo ne misli.

(Dalje).

Da Hrvatu i — recimo — Talijancu
 nije jedan te isti jezik, a prema tomu i
 pjevanje, nije to krivnja nit zasluga. Hr-
 vata ni Talijana. Jezik bo njima i nama
 je od Boga, koji ravna svemirom i priro-
 dom, u kojoj živimo i umiramo; njihov
 bo jezik i naš čeda su Boga, koji kraljuje
 našom duši, s nami nad našim nebom,
 pod kojim se rodismo, pod kojim se oba-
 vija sve, što ide u prilog i obranu tjela i
 duše naše, al i sve, što uništava tjelo, po-
 jednica i naroda. Jezik naroda volja je
 Svevogodjega, koji vodi sve nas, posebnim
 putevima do stalne al neznanje zemaljske
 budućnosti. Što vrijeđi za jezik i govor,
 to vrijeđi još u većoj mjeri za pjevanje
 umjetno, čisto i narodno. Nemožeš i neobi-
 ješ jedno od drugog odijeliti, a da ti, za
 sami pokušaj ne budeš kažnjen od naravi,
 koje se ne smije mo kloniti. Dapače, ako
 bi i htio netko drugačije očitovati govo-
 rni svoje unutarnje osjećaje, a drugačije
 pjevanjem, bi li to mogao? Nebi; ako bi
 to kušao, tada govor ili pjevanje bilo bi
 neistinito, neiskreno, a u tu svrhu svakako
 Bog nam nije udjelio dar govora i pjeva-
 nja: Lžno očitovanje dnešnjega života
 govorom i pjevanjem valja smatrati go-

tuaravnim. Sliedila bi stalna kazna na-
 ravi, ako bi se opetovno, redovito to do-
 gadjalo. Dotičnik naima bio bi tako pe-
 depsan, da nebi umio nit mogao — pa i
 silio se — vjerno i istinito predobće duše
 svoje očitovati, a u drugu ruku, kazna bi
 poprimila drugi oblik, te ovaj bi to mo-
 gao jedino drugim načinom govora i pje-
 vanja. Ovakvo biće ovime stupilo bi u tok
 raznarodjenja. A da bi postojalo ovakovo
 nastojanje jednog naroda, njemu bi se
 dogodilo što i pojedinca: otudjio bi se
 prvobitnomu rođjenju duhu i načinu mi-
 šljenja i govorenja; — raznorodilo bi se.
 Dalje, bio bi neposposan za uspješan du-
 ševni rad, jer mu manjka disciplinirani
 duh, te jedinstvenost nad ja dušom i cel-
 nom. Takov narod napratio bi na se ime: licu-
 ujerca, i ne bi mogao napredovati zbog
 navedenih razloga. Neobito je s toga
 potrebno za napredak postupiti i stalni
 budikojeg naroda, da znade vjerno i is-
 kreno očitovati drugomu što u sebi u
 istinu čuti i misli. Ne namo da znade,
 nego još većma, da čuti unutarnju želju i
 volju to činiti. To očitovanje može uslje-
 diti jedino sredstvom materinskoga, na-
 rodnoga jezika i pjevanja, što je naima
 izrazito na stablu toga jezika, pak s toga
 jedino ovaj govor i narodno pjevanje može
 biti i jest sbljaga zrolo duše narodne. Nek
 se nitko ovolu ne čudi, jer se misao i
 čustvo prema materinskomu jeziku i pje-

vaniu odnose kao kapljice dažda prema
 mjehurčima oblata. Iz oblaka oborit će se
 kaplje kiše, koje se pretvaraju bilo u
 pačuljice snega, bilo u zraca tuče, koje se
 pak oboje tale u vodu, a voda isha-
 pljivan em postaje oblaci i magle; tako i
 naša misao, što se porodila u glavi našoj
 i čustvo, što sjevanulo u hrvatskom srcu
 jedino se može istinski očitovati glasovi
 hrvatskoga jezika i pjevanja. To je jasno
 kod sunca na nebu; jer odakle pojava, da
 Talijan drugičij rečima i posebnom formom
 svoje misli izraznje i čustva odava, a
 Niemac opet trećim rečima, nego li čini-
 mo mi Hrvati? Bit će i s toga — izuzam
 drugih razloga — da drugačije oni misle
 i čustvuju od nas. Talijanska glava i nje-
 mačka prema tomu je izmislišta za očitova-
 nje svojih posebnih misli posebne riječi, što
 podpuno odgovaraju njima; njihovo srce
 odabralo je posebno pjevanje, koje odgovara
 istinito njihovim posebnim čustvima. Tako
 je i s Hrvati. Jer da mi na jedan te isti
 način razmišljamo i čustvujuemo s drugim
 narodima, na svijetu ne bi se bio pojavio
 naš jezik. S toga ne, jer tada toga jezika
 ne bi se trebalo, bio bi svašim; a na-
 rav ne trpi nepotrebnosti, svašnosti, mno-
 gostrudnosti, čim čimveć gleda sve jedni-
 liti, svašnosti ukiniti, pojave postojtejli,
 gdje nadje za shodno a da se ne pomrši
 mirai tok razvitka prema poslednjoj svr-
 svih zemaljskih bića. Sve ovo se opaža u

naravi, gdje vidimo, da propadaju i jezici
 i s njima izraslo pjevanje, jer svuveni. I
 za to, jer dotični narodi nisu znali sredi-
 stvom svoga jezika sačuvati pravi, prvobitni,
 od Boga im podani svoj narodni
 karakter i osebnijest, porabom i sačuva-
 njem kojeg morali bi bili sami izvještiti
 valjanu budućnost; koji karakter jedino
 je kadar dovesti narod da izvrši zadaću
 od Boga odlučenu. Moramo bo znati, da
 je svakom narodu dana po koja zadaća,
 da ju izvrši na pozorištu svijeta u prilog na-
 ravi. Koji-pako narod nezna li neće da
 udavi svoj rad prema konačnoj svojoj svsi,
 sačuvanjem čistih čustava i misli, dostje-
 gno sačuvanjem svoga nepokvarenoga je-
 zika i pjevanja, taj neće moći da poluč
 svrhe i postat će peto kolo u naravi bp-
 zjoj, pasti će na teret svemirskih sila —
 on postane svašnim. Narav s toga polja-
 gno, postupično hoće se ga otrasti i poi-
 stovijetiti onim narodom, od kojeg je uzelo
 način mišljenja i čustvovanja, dotično go-
 voru i pjevanju; da ovom bar brojem po-
 mogne polučiti svrhu odredjenu. Ovomu
 se procesu veli raznarodjenje. Počima po-
 laganim gubitkom značajnih crta duše na-
 roda, gubitkom njegovih izvornih misli,
 čustava, za čime dolazi gubitak njihovih
 izvanskih znakova, govora naima i pje-
 vanja.

(Dalje slijedi)

radi znamenitog događaja, jubilarne svečanosti Njeg. Vel. našega premloga vladara. Ali kako je užasna nesreća 10. rujna jednim mahom uništila sve naše lijepe nade, sve naše krasne snove. Krvnička je nemila ruka skopčala dragocjeni život u našu ljubljenu majku i carice, te time gorko razuzdala predobrosto srce našega najmilijega oca i gospodara i u crno zavila sve njegove vjerne sinove i podanike. Na koncu ganutljivoga govora pozva skupštinu, da u znak prave žalosti usklikne blagopokojnoj vladarici tri put „Slava!“ a Njeg. Vel. premlilostivomu caru i kralju tri put „Živio!“, čemu se skupština iskreno odazvala.

Nakon toga u ime posebnog odbora za jubilarne svečanosti govorio je gosp. I. Mehulja, ponajprije sažalio na grobno mehanu žrtve, naše prejasne carice Jelisave moć v. g. nadzornika, da on u ime ciele skupštine blagotvorno izrazaj bolne suditi podastrijeti previšnjemu prestolju. Što je gosp. predsjednik obećao. Iz ovoga govora čitao je gori spomenuti odbornik adresu, koju će odbor za jubilarne svečanosti u ime svega učiteljsva lošinskoga kotara, što službuje na hrvatskih pučkih školah, upravit Njeg. Vel. prigodom 50 godišnjice vladanja Mn. Zatim je govorio kako da učitelji sa školskom djecom i pukom sprovedu velebnomeniti događaj 2. prosinca tek. g. Sve je ove predloge skupština poprimila jednoglasno.

Nakon toga obavijest o predsjednik o boljem stanju školstva od posljednje kotarske učiteljske konferencije. Prispetu, kako se mnogi od naših sudrugova, a kojimi smo bili kod posljednjeg sastanka — prije devet godina — preselili u drugi svijet. Skupština izrazi svoj žalobni: „Pojak i slava im!“

Zatim obavili se izbori raznih odbora i izbor dvaju delegata za buduću zemaljsku učiteljsku konferenciju. (Konac sledi).

Budimo svoji!

U Šibeniku 20. 11. 98.

U svim mjestima, gdje su popustljivi Hrvati, podižu narodni dušmani polagahno opet svoje glave. Nekoč autonomasi govoreći, da su „Slavi Dalmati“, daklen dalmatinski Slaveni, pretvorise se u čisto Talijane. Ali Juta ih kob prati, jer im ipak ruže nevatnu, pa izmislili kako da naš hrvatski narod i dalje zavaravaju, te uzese u svoje nečiste svrhe naš krasni hrvatski jezik. Tako pokrenuše list „*Pravi Dalmatinac*“, u kojemu našim krasnim jezikom grde najzaslužnije Hrvate, te puju i rugaju se svemu, što je i što nosi hrvatsko obilježje. Koliko podlegli i zlobe kad takovu svetinju zlorabe! Ali te zlo-tvorničke namjere u zavaravanju mogu uspjeti samo kod ljudi, koji neznađu mi-slititi svojom glavom, jer onaj, koji samo malo poznaje ono nesretno doba, kad je usled kezakonja i sila njih šadica u našoj zemlji vladala, koliko su zla narodu do-nieli, taj mora da je uvjeren, da su oni uvijek isti, jer „vuk mjenja dlaku, ali čudi nikada“. Pa ako im podje za rukom ka-kovu šuplju tikvu na svoju strauu predobiti, oni joj se sami smiju što im vjeruje, a i sasuma je pravo, jer oni ljudi, koji se puste tako laluko nasamariti, nisu vrijedi, nego da ih se prezire i žali. Svaka ptica svomu jatu leti, tako i svaki pošten i nežak mora da kao i drugi svjestni gra-djani u našoj zemlji upozna, da je Hrvat, jer je zemlja naša hrvatska; u njoj su banovali hrvatski banovi, a kraljevali hrvatski kraljevi. Najslavnije zgrade u po-vesti hrvatskoj odigrale su se na ovom pitomom dalmatinskom zemljištu. Hrvat iz banovine s ponosom spominje dalma-tinsku Hrvatsku, a svaki pravi i pošten si- sin ove grude mora da u svom srcu nosi ljubav prama Hrvatskoj, onoj zajedničkoj otadžbini Hrvatskoj, koja je nekoč kao jedinstveno kraljevstvo bila velika i slavna. I svak pravi rodoljub, bio on iz kojega mu drago kraja naše domovine, traži, da se to jedinstvo uzpostavi i da opet bude Hrvat svoj na svom; da u razni neprijateljeli u njegovoj kući nezapredaju i ne-vlađe tudje jezike, kao što je talijanski i njemački u našim uredima. Ta toli željena zora jedinstva i slobode davno već bi bila pnikla na hrvatskom obzoru, da nema o-nih otvorenih i prijetajnih dušmana, koji stvaraju nove narodnosti kao što je erb-ska i talijanska u našoj zemlji. Oni truju naš puk, smućuju ga i razdor među njime siju.

Hrvatski naš narod pretrpio je mno-žvo nepravda, on je već mnoge borbe savladao, jer vječna pravda štiti njegove pravice, pa zato i glasi naše goslo „Bog i Hrvati“. Kako smo do sada pobiedono-

sno iz borbe izlazili, tako ćemo i od sele ako u nama bude prave otadžbeničke svjes-ti, uztrajnosti, hrvatskoga ponosa i ljubavi prama našoj zemlji. Krasna je domo-vina naša u svim svojim predielima; prošlost nam je slavna, a da i budućnost bude takova, zavisi od nas. Tadjie pošnja a svojim se diči, divno pjesva slavni naš pjesnik Preradović. Ljubimo našu zemlju, poštujemo ljude, koji za njezinu narodnu dobrobit rade. I narodni protivnici kod nas kažu, da im leži dobrobit zemlje na srcu, ali to je varka i ono ogavno sred-stvo samo da predbijou na svojoj strani lah-kovjerne ljude. Jedini program, koji u istinu može našoj dalmatinskoj Hrvatskoj i hrvatskomu narodu pomoći, to je „pro-gram stranke prava. On traži sjednjenje svih hrvatskih zemalja; on hoće, da se narod naš digne na stepen pravog bla-gostanja i prave kulture, jednom rijeđu, da bude svoj na svome i sretan u otadž-bini svojoj. To dakako neide u račun na-rodnim dušmanima, pa siju razdor u paku neka ga smetu a do potrebe sakriju se izza ledja vlasti i sila. Na bistroumni naš težak mora da oprezau bude, da neupad-ne u mreže onih, koji imaju puna usta lipeih riječi, a u istinu su lažni proroci. Što stavimo podpuno naše povjerenje u ljude kao što su narodni zastupnici „G. Biankini, dr. Trumbić i drugi muževi, koji se bore pod zastavom hrvatske stranke. Čemu da se nadaš moj mili na-rode od ljudi, koji pripadaju stranci, u kojoj je Ghiljanovich i drugi njemu slični? Svaki oni, koji se za njime povadja, radi očitio protiv svemu vjastivom domu, a takov stvor nije vriedan, nego da se prezire i žali. U protivničkoj stranci samo su sinovi nezahvalnih tudjinaca, koji do-djose u našu zemlju truhom za kruhom; zemlja ih naša gostoljubivo primi; među nama nadjose materijalni obstanak, pa mjesto, da se zahvalno poklonie svetiojajm naroda našega, oni nezahvalnici državito dižu glave. Ima među njima i takovih, koji nikoše među tobom narode, odgojise se u opancin i pod crven kapom poput djeda današnjega Ghiljanovicha, ali se ovi odrodise, a u mjesto da su ti zahvalni, preziru tate i sve, što ti je najsvetije. Čuvaj se daklen rode moj krivih proroka, a ponosi se našom narodnošću hrvatskom i pouzdavaj se u ljude, koji pod zastavom hrvatske stranke prava brane tvoja prava. U toj njihovoj borbi tvoj je spas!

Krešimirovac.

Pogled po svijetu.

U Trstu, dne 23. novembra 1898.

U sjednici carevinskoga vjeća od dne 22. t. mj. položili su zastup-nici dr. Laginja i Keil svoj man-dat kao članovi nagodbenoga odbora. U istoj sjednici odgovorio je ministar pravosuđa na interpelaciju zastupnika Gregorčića radi izključenja sloven-skoga jezika kod jedne razprave u Gorici, da je dotičnu razpravu pred-sjednik samo otvorio u talijanskom jeziku, nu u buduće, da će se sa slo-venskimi strankami razprave i otva-rati u slovenskom jeziku.

Zadnjih dana govori se mnogo o odstopu ministra rata Kriegham-mera, koji se nalazi ovaj par u Dal-maciji, gdje pregledava razne vojničke utvrde. Po najnovijih vestih uztrajati će ministar rata najdulje do konca ove godine.

U madjarskom saboru našli su poznati njemački vikači iz carevinskoga vjeća Šenerer sa drugovi, vjernih na-sljednika među članovi skrajne lievice. Madjarska sabornica postala je zadnjih dana pozornicom najvažnih škandala. Prvi povod izgredom dao je spomenik generala Hentzi, koji bi se imao po kraljevom nalogu premjestiti iz Bu-dima u bašću vojničke škole. Taj ge-neral borio se god. 1848. proti ma-djarskim ustašam, te ga radi toga madjarski radikalci niti mrtva u spo-meniku trpiti nemogu. Do sukoba je došlo u saboru između ministra do-mobranstva i zastupnikah skrajne lie-vice. Sjednica od 21. t. mj. je počela o podne a svršila je o pol noći, nu međutim bijaše više puta pretrgnuta radi užasne buke i velikog nemira. Izgredi opetovala se i na ulioah, gdje

je došlo i do krvavih okršaja između redarstva i građanintra.

U istoj sjednici i to na početku predložio je ministar financija Lukacs osnovu zakona, kojom se ponovno produljuje nagodba između Ugarske i Hrvatske još za jednu godinu.

Hrvatski sabor sastaja se dne 5 decembra t. g. U dvih kotarih oba-većti će se naknadni izbori dne 3. de-cembra. Opozicija imati će težku borbu u obih kotarih, jer je i tamo sloboda izbora samo na papiru.

Francezka i Italija sklopile su napokon trgovačko-carinarski ugovor. Nakon žestoke trgovačke borbe, koju je Francezka vodila proti Italiji odustala je vlada republike od te borbe i pristala na predloge ponižene i ukro-ćene Italije.

Talijanski prijestolni govor nije zadovoljio većinu zastupnika talijan-skoga parlamenta. Obćenito se očeki-valo, da će kralj u svom govoru ka-zati jasno, kako želi pomilovati većinu onih kažnjjenika, koji se nalaze u tam-nici radi posljednjih izgreda u više krajevja Italije, a kad tamo spominje kralj samo mimogred, da imade pravo podieliti milost onim nesretnikom, ali nekaže, da li i u koliko će se poslu-žiti tim svojom pravom.

Njemački carevi supruzi stigli su na svojoj jahti danas u jutro iz Mesine u Palu. Na brodu pozdravio je visoke putnike nadvojvoda Karlo Stjepan, a predstavili se i nekoji vi-soki pomorski častnici, to namjestnik grof Goëss. Iz Pale odputovali su po-sebnim vlakom okolo jednog sata po podne ravno za Berlin. U Palu da bi-jaše mnoštvo njemačkih, talijanskih i austrijskih tajnih redarstvenih agenta, koji su buduo bdili, da se visokim putnikom šta neugodna nedogodi. I željeznička pruga da bijaše dobro pregledana i pažena.

Dopisi.

Iz Voloskoga pišu nam 21. t. mj. (Prigodom smrti nadvojvodkinje Toskan-ske. Konstituiranje novoga zastupstva.) Kako bijaše jurve javljeno u dičnoj „*Našoj Slugi*“ od 10. t. m. preminula je dne 8. nov. t. g. u Gmudenu nadvojvod-kinja Toskanska Marija Antonija. Visoka pokojnica dolazila je kroz 14 godina ne prekidno svake zime na Volosko, te je ciele zimu proboravila ovdje. Dobročinstva, koja je Visoka pokojnica učinila Voloskomu i njegovim stanovnikom, jesu velika i ma-nogobrojna. Njezinom pomoću sagradila se na Voloskom krasna cesta duž morskog obala, ona je pripumogla velikom svotom popravku prostora pred našom župnom crkvom, te doprinela znatnu svotu za zemljište gdje se sagradio župni stan. Ni-ne spominjemo mnoge i dragocjene darove po njoj učinjene našoj crkvi i podpore po-dieljena našim siromakom. U istinu dok bude jednogda Vološćaka njezina će se us-pomena ovdje slaviti dubokom harnošću. U utorak 15. t. m. na dan njezinoga spro-voda bile su popočne u našoj župnoj crkvi tihe molitve a vriedu 16. t. m. svećane zadušnice za pokoj plemenite njezine duše. Oudinsko glavarstvo u Voloskom, čim je saznalo za nemilu smrt, brzojavno je izra-zilo svoju bol i sudit sinu pokojnice na-vojevdi Ferdinandu, te poslalo na odar krasni vijenac s nadpisom: „Vjekom harno Volosko svojoj velikoj dobrotvorici.“ Na jedno i drugo zahvalio se ganutljivim br-zojavom njegova Vis. nadvojvl Ferdinand Toskanski. Znam da će udovoljiti svim pravim Vološćakom, ako na koncu ovih spomen-redaka usliknemo: Vječna slava i pokoj plemenitoj duši Visoke pokojnice!

Čini se, da je dopis iz Voloskoga sa-držan u broju od 10. t. m. „*Naše Sluge*“ glede riešenja utoka proti ovdješnjim obč. izborom djelovao. — Dan kasnije pripjelo je ovamo iz Trsta riešenje kalabrezkog utoka, kojim bijaše isti kao posve neutem-eljen odbijen. — Na 17. t. m. bijaše sazvana u svrhu izbora načelnika i od-bora sjednica novoizabranog zastupstva. Ovo sastoji sada od 24 zastupnika i 12 zamjenika. Na spomenutoj sjednici bijaše jednoglasno izabran načelnikom g. dr. An-

drija Stanger i 8 savjetnika, najme gg. Benedikt Fiamio, Viktor Tomčić, Ivan Varljen, dr. Julius Glar, dr. K. Janczich i Anton Kuković. Od strane političke o-blasti prisustvovali su sjednici c. kr. ko-tarski kapetan Fabiani, koji je iz iz-bora načelnika pozvao novoizabranu zastupstvo, da obzižno prione uz rad i da se ovaj naš lipej kraj sve, to lipeće razja. On da se nastojanje zastupstva oko napredka ove obline svimi silami podpirati. Vidjet ćemo i pred četiri godine bijahu učinje-na ista obećanja, nu mjesto podpore vi-djesmo sa strane oblasti svakoake zap-rieke i to jedino radi toga, jer je občina u našim rukama. Ili zar su se stanoviti krugovi ipak već jednom opametili? Dvo-jiimo!

Novoizabranomu zastupstvu pak ze-limo uspjeh u složnom i uztrajnom radu oko napredka občine u materijalnom i narodnom pogledu e da budemo odolili svim nastajama tudjinaca na ovu našu dragu rodnu zemlje. Na dan izbora načelnika svi se naši kalabrezi posakrili: koji u ko-nobu, koji u sobu, ta nebi b o vidio nikoga a ma da mn platiš. *Fritalja, Takujin, Ombrelin, Mazzapadre, Torta i compagna bella* mogu sada slobodno birati svoga načelnika. Ja znam, da će se svi složiti na Fritalju, jerbo bi on sve njih žedne preko vode odveo...

Kako je blaga jesen počele su ovaj-ne na nekojim mjestima vočke na novo cvrsti. Tako vidjeh ovaj čas u jednom vrtnu mladu krušku u cvietu. Dao Bog, da bude i zima, koja nam je na vratih, blaga e da ne trpi odviše naš biedan narod.

Franina i Jurina

Jur. Svi me pitaju, i ja sam *proprio* ka-zivati znati, kada će talijanska škola zidati na Cakonjkinom krasu.
Fr. Vero kada bude finila šest lit Šjorki-lova i Francićeva muljarja.
Jur. Ča će biti dunke ona škola samo za njih?
Fr. Bome dragi je nimaju potrebu, jer imaju sva sela na okolo svoju školu.

Različite vesti.

Imendan blagopokojne carice i kraljice *Jelisave* dne 19. t. mj. proslavljen je He-tos skromno ali dostojno. Školska mladež, koja je imala taj dan praznik, prisustvo-vala je svada službi božjoj u svojih crkvah ili zavodskih kapelacih. U Beču prisustvo-je dvor bogoljubivi, dočim se u svih po-krajinah služilo sv. mise za pokoj blage duše ozvičene mučenice.
Vjenčali se. Dne 21. t. mj. vjenčao se na Voloskom g. *Giuro Corazza*, sudbeni činovnik, sa dražestnom gospodjom *Zorosa Stanger*, netakjajinom načelnika i odvjetnika u Voloskom g. dr. A. Stangera. Sretajim novovjenčanim i njihovim družinama naše srdačne čestitke
Odbor „Naše straže“ za Primorje. Na glavnoj župitini toga važnoga dražtva, održavanog prošloga utorka u Ljubljani, bijahu izabrana sljedeća gospoda u odbor za naše Primorje. Dr. G. Gregorin u Trstu, Iv. vit Naberger u Proseku, A. Gabriček u Gorici, Dr. A. Franko u Gorici, Dr. H. Tuma u Gorici, Dr. K. Janczich u Volo-skom, Dr. D. Trinajstić u Pazinu, St. Givdić u Puli, M. Sanković u Danah (Vodice).
Izviješće o glavnoj skupštini „*Edinosti*“ morali smo i danas izpustiti radi preobilnosti priloga. Budućemu broju dodati ćemo prilog, te tada i čitavo izvješće donieti.
Radi hrvatske pučke škole u Zban-daju bila je ovih dana deputacija na namjestništvo i to u odsudnosti g. namjes-tnika kod g. dvorskoga savjetnika *Schwarz*. U deputaciji bijahu tamošnji naši rodoljubi i posjednici *Simo Hadun i Ivan Radulović* a predvodio ih zem. zastupnik Mandić. Na odinčan zahtjev naših rodoljuba, da se već jednoč i tamo zakonu zadovolji, od-govorilo je g. dvorski savjetnik, da će se

obrinti, da bude njihova molba čim prije ispunjena. Molbu za hrvatsku pučku školu nedoslo je 31. augusta 1898. a do danas nemaju nikakva odgovora. Po službenom zakazu tamošnjeg župnog ureda imaše 87 djece sposobne za školu.

Da sa ono tal. djeca, bila bi jur tamo otvorena redna talijanska pučka škola, li pošto su ono Hrvati, neka čame u njih neznanja. Za njih je dosta, da plaćaju poreze i daju vojilke, a Talijani neka živaju!

Izpitno povjerenstvo za pučke i granske škole na učiteljsku u Koprnu. Ovih ina imenovalo je ministarstvo za bogovodje i nastavu izpitno povjerenstvo, za čiko i građanske škole na c. kr. učiteljskoj školi u Koprnu.

Ravnatelj tog izpitnog povjerenstva imenovan je ravnatelj c. k. učiteljske škole gosp. Ivan Markelj, podravnateljem f. c. k. učiteljske škole g. Hieronim Curtolanovi izp. povjerenstva imenovani su profesori c. k. učiteljske škole: Bellussich sip, Finsger Fran, Franković Fran; hafenhauer Odilo, i Subić Albert; učitelj c. k. vježbovnice g. Dominik Nikrič, Orbanich Anton, Sokoll Ivan i min. Torkvat; te profesori c. kr. gimnazije u Koprnu gg. Gerosa Oreste, Sbnelz rlo i Steffani Stefan.

Za gg. učiteljice počeli su pismeni listi dne 22. a za gg. učitelje počimaju ra 25. novembra t. g.

Iz Tara pišu nam 18. novembra 1898. lo je brojeva dične „Naše Sloge“ bez isia o plodovih talijanske kulture u Istri. Nekoji dogodjaji čine se npr. av nevjeroimti kao ova dva, što vam g. uredniček ratko opisujemo: Na 8. t. m. vratilo se Fabrice naš veleč. župnik g. Corazza, a je čitao sv. misu. Hodećeg u župnu ru po službenom poslu, napao ga je i istom crkvom, kao blesna zvjer, bivši te-mašter Titta Rodetich i opteio ga udario po desnoj ruci i teško ga dio, a to iz jedinog uzroka, što ga je roje doba naš veleučni g. župnik iz kih neprilika izbavio.

Dne-pako 10. t. mj. okolo pol noći alihi su zlikovci na župni stan nakavajda, da će prodirati u kuću i potig. župnika, nu čuši glas ukucana, su se zločinci u biag. Što nije koji mihi junaka ostao na licu mjesta, može aliti jedino prevjeljko ustrpljivosti g. ika. Nu i ustrpljivost ima svoje gra-

Takva šta događaja se po bjelom danu svnoj česti, i po tamoj noći na glavnihi protli mirnim svećenikom na konh 9. stoljača u Istri, u poročkom kotaru, estancu pod nosom obćinskim stražara kr. ornžnika! — Dobrom voljom dalo i bez velikoga truda pohvatati i u hlad ti one pičice, da razmiljaju o svo-rošlosti. Tako bi živilo pukačstvo u a, on bil bi preskrbljeni svakidanjim am, kolega si svojim trudom neće il adu zaslužiti.

Naš velečasni župan morao bi biti san na sve ono, što se ovdje već to godina događaja, kao i na uzornu čizupnog stana (obćinska agrađa). Na sv. Martina (dan sjaja) bilo je kōd mnogo tudnjaca, koji su mogli čitati o nisu znali čitati) polvalni dekret ratima župnog stana. — Od glave i riba!

Kođa će nu iporečka „baba“ pō-pohvalni dekret kao dokaz osobite „culture“

žazprava proti glasovitom Carlu Marhu. U glasilu odvadašjih židova rida ča se obdržavati porotna riza u Rovinju proti glasovitom vodji uske stranke u Puli i bivšem ured-zloglasnoga „Ostida“ Carla Martiano-radi prevare ili pronevjerjena dne cembra t. g. Obtuženoga brani ča orlani odvjetnik iz Spilja. Oštefena čuda će zastupati odvjetnik Dr. M. La-ovodja hrvatske manjine na saboru i“. Ovaj dometak židovskoga listića kraljevske krunu za talijanske po-e u Rovinju.

Iprost od posta i nemra na dan ca-jubiteja. Čitamo u novinah, da je v. Otac povlasticu svim biskupom u-Ugarske, da podjele svim vjer-podpuu oprost od posta i nemra u 50-godišnjice vladanja Njeg. Velič. i kralja Frana Josipa I., koji dan u petak dne 2. decembra t. g.

Talijanski učitelji Istre ne trebaju boljih U talijanskim novinah Istre čitamo, obdržavali talijanski učitelji polit. Poreč dne 11. i 12. t. mj. kotar-ferencijama, na kojoj da ne bijaše omena o poboljšanju učiteljskih plaća. a šutnja talijanskih učitelja Istre bi značiti, da im je dobro, da ne- u boljih plaća, ili da tako rade u

sporasumku sa gospodnjem strankom Istre, koja neka, da bi poboljšanje došlo u prilog i mrženom učiteljsva hrvatsko-slovenskih pučkih škola.

Upit, upravljaj predsjedništvo c. kr. zemaljskoga školskoga vjeća za Istru. Iz Nerazina primismo dne 21. t. mj. sljedeći upit: Pošto već teče druga školska godina, a hrvatska škola u Nerazinu nije jošte obskrbljena dovoljnim prostorijama, te djeca iste imadu za to samo poludnevnu pouku, što je svakako na uštrb učenika; koji ja polaze, a to se sv. jedino čini iz prikosa nekolicine ovdješnjih potalijanećnih Hrvata, i nekjihli dotepjenih svata, koji time otežu od dana na dan, ovim pitamo sl. predsjedništvo c. kr. zem. školskoga vjeća za Istru u Trstu: hoće li se već jednom to pitanje o našoj školi kraju privesti; hoće li se dati našoj školi dovoljne i po školskim podslisima odgovarajuće prostorije, da bi tako i naša djeca već jednom prestala biti progonjena, i kao na milost pitama samo poludnevnu poukom? (Sva djeca, hrvatske škole imadu; samo poludnevnu pouku). Zar naša djeca nisu djeca onih roditelja, za koje se kaže, da ih ravnopravni zakoni štite, i koji plaćaju kao i drugi nametnute školske takse?? Ako je tome tako, onda nek se i u Nerazinah vrši ta ravnopravnost.

Nerazincani.

Našemu učiteljsvu javljamo, da su zaključili 17. t. mj. njihovi odaslanici u Gorici, da će odmah podnesti molbu na kabinetno pisarnu Njeg. Velič. u Beču za audijencu. Spomenica o materijalnom stanju učitelja i učiteljica predati će se Njeg. Veličanstvu; njezin prepis pako predsjedni-ministarstva, ministru bogobojstva i prosvjete, Slavenško-kričansko-narodnoj svezi, predsjedniku desnice itd.

Svako naše učiteljsko društvo dobiti će po jedan prepis te spomenice. Zemaljskim zastupnikom Istre i Goričke predati će se svojedobno posebnu spomenicu.

Iz Kaštelir pišu nam dne 20. novembra 1898. Svršetkom pr. mj. osnovala se je ovdje podružnica sv. Cirila i Metoda, a prošle nedjelje se je pako ustanovila. G. učitelji za to opunovlašćen od slav. ravnateljstva „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru pozvao je sve članove i nečlanove, koji se u priličnom broju odazvahu i skupišu u školskoj dvorani na osnovatelju skupštini. Ljepim govorom dokazao je g. učitelj potrebu takovoga društva. Naglasio je, da bi bilo Kaštelir još i danas bez škole kad mu se ne bi družba „sv. Cirila i Metoda za Istru“ usmiliila i sagradila ovu krasnu palaču, u kojoj se već tri godine nalazi škola u našem materijalnom jeziku. Dokazao je napokon g. učitelj veliku potrebu uzgoja mladog naraštaja, da uzmogne jednō postati neodvisnim gospodarom u svojoj kući. Na svršetku pročitaše je g. učitelj pravila ustanovljene podružnice. — Prešlo se je na izbor odbora, te bijahu izabrane jednoglasno osobe, od kojih možemo stalnošću očekivati ljep napredak naše podružnice. Odbor se je članovom zahvalno na poverjenoj časti i molio, da svi složno uzrade za željeni napredak. Počelo je upisivanje članova, te se je upisalo 75 osoba. Među ovim su nekohi iz Vizinade, Vijnjana i Labincih. Dao Bog, da bi naša podružnica cvala i mnogo ploda donela, da uzmogamo i mi zapuštenoj pomoći bradi, kako su nam pomogli drugi.

Izložba govedjeg blaga. Dne 26. t. mj. bit će kotarska izložba govedjeg blaga za sudbene kotare Kopar i Piran.

Vistnici najlepših goveda dobiti će sljedeće darove:

1. Za najlepše bika i bičide od 9 mjeseca do 3 godina jedan dar od for. 40; dva dara od for. 30 i dva po 25 for.
2. Za najljepše krave od 2 do 5 godina jedan dar od for. 20 i jedan od for. 10.
3. Za najljepše junice u dobi najmanje 18 mjeseca dva dara po 10 for.
4. Za najljepši par volova za vožnju dva dara po 60 for. i dva dara po 40 for.

Za te darove doprinela je država for. 200 a pokrajina for. 200.

Društvo „Hrvatska mensa academica u Zagrebu“. Ispunila se je kra- u i vruća želja hrvatskih rodoljuba. Naše hrvatsko sveučilište Frana Josipa I. u Zagrebu dobilo je svoja mensa academica. Već prije dvije godine, kad se maturanti iz godine 1863. slavili trideset i četiri godišnjicu dovršetka svojih gimnazijskih nauka, predložio je oduševljenim riječima prof. Dr. Franjo pl. Marković, da se osnuje „hrvatska mensa academica“, društvo kakovo odavna postoji u drugim gradovima uz sveučilište. Odmah se je radništvo prihvatilo ova namisao, te se sv. kolege ustanovile kao odbor i izabraše pododbor, koji je imao izraditi pravili. Predsjednikom cjelokupnoga odbora bi imenovan pren-

zvišeni g. Dr. Stjepan Spevec, a predsjednikom pododbora Vladimir Mazuranic, te pododbornici Dr. Brasztyensky Sandor, Ozernovich pl. Nikola, Dr. Krapac Ivan, Dr. Kašnjar Jaidor, Dr. Murković pl. Franjo, i dr. Steiner Makso. Pravila, koja je taj pododbor izradio, osnivaju se na iskustvu inih sveučilišta u monarhiji, te na poznavanju osobitih prilika i potreba sveučilišne mladeži u Zagrebu.

Svrha je društva, da slušatelje svih fakulteta i farmaceuta na kr. sveučilištu Frana Josipa I. u Zagrebu, koji dokazu svoju potrebnost, podpomaze prema društvenom prihodu tim, da im pribavija razmjerno jeftiniju ili besplatnu hranu, ter da kada i kako to bude moguće, posređuje također za pogodniju pribavu stana, stručnih knjiga i privrjede instrukcijami.

Društvo se jurve konstituiralo izabrav predsjednikom sveučilišnoga rektora prof. Dra. Šilovića.

Svrha je društva vrlo plemenita i za to je vredno svestrane podpore.

Dobro vino na prodaju. Iz Sovinjaka pišu nam, da imadu naši seljaci u Sovinjaku, Senju, Brdu itd. dobra crna i bijela vina u većoj mjeri. Poblize vjesti podaje g. Ivan Zigaute posjednik tamo.

„Der Süden“. Posljednji brojevi (9, 9. 10 i 11) lista „Der Süden“ organa slavenskih zastupnika iznenadili su nas jako ugodno. U 8. se javlja, da će taj list izlaziti u buduće tri put u mjesecu. Uredništvo odlučilo se je na to nesamo s toga, što se je neočekivano nakupilo materijala, nego i s toga, što se je pokazalo nužnim, da se naglo se mjenjajuju politički položaji češke javno razpraja. Da pak uzmogne list „Der Süden“ svojoj proširenoj zadaći čim potpunije odgovarati, nužno je, da svi Slovenci i Hrvati, i njihovi prijatelji, taj list što izdatnije podapiru i to glavno predplatom i objavami (inserati). Valja li gdje načelo, da se može doći do pobijede jedino sa izdatnim sudjelovanjem svih pripadnika stranke, valja to stalno ovdje u punoj mjeri. S toga treba, da pristupe k nam nesamo svi Slovenci i Hrvati, nego i sva njihova slavenska braća. Prijave predplatnika i inserata prima administracija lista „Der Süden“ (Jug) u Beču I. Plankengasse 4. Cielogodišnja predplata iznosi 3 for., polugodišnja 1 for. 65 nvt.

Iz Zumeska (občina Motovun) javlja nam prijatelji, da imadu tamo i u sujednom sv. Bartolu do 300 hektol. crnoga i bijeloga vina po cianah od 16—17 for. Vino je vrlo dobro, zdravo i nepokvareno, na što upozorujemo naše trgovce i krcmare. Poblize vjesti daje tamošnji naš rodoljub Petar Labinjan obćinski župan i posjednik.

Kratka nauk istarskim vinogradarom kako im valja saditi i ciepti američku lozu. Sa slikami, izdao Antun Zidarić župnik iz Sandrije (Salvora) koji se bavi već više godina sa velevažnim pitanjem za Istru, sa gojenjem naime i ciepljenjem američkog trsa te je napisao i svojom nakladom izdao ovo poučnu i jeftinu knjižicu, u kojoj će naći naši vinogradari svu potrebitu nauku kako im valja saditi i ciepti američko trsjie (lozu). Preporučamo toplo gg. svećenikom i učiteljem, da udomače što u većem broju ovu toli važnu i potrebitu knjižicu u našem puku. Ciena 5 nvt.

Slavim obćinskim glavarstvom veleč. župnim uredom, gg. učiteljem, trgovcem i drugim rodoljubom u Istri. — Na blagohotno uvaženje! Iz Pule primismo: Na mome putu po jednomo djelu Istre, kao pomodni zastupnik „Narodne tiskara“ A. Gabršček u Puli, opazio sam na žalost narodne stvari, da se mnogi i mnogi rodoljubi ne drže narodnoga gesla „Svoji k svoime!“ te da jošte uvijek naručuju svoje potreboe u obće kod tudjih, našemu narodnomo prospjehu protivnih židovskih tvrdkba, koje nesamo da nisu u cienama niže, nego dapače mnogo draže, a posao izvršaju izpod kritike, osobito što se tiče s jezikovnoga pogleda. Nekohi takovi rodoljubi, upozoreni, da sve što naručuju izvan pokrajine, mogu dobiti u istoj bolje i jeftinije, izgovarahu se, da nisu znali, da bi to n. pr. mogla izvršiti „Narodna tiskara“, odnosno, da u obće nisu znali, da što takova izradujemo. Na prospieh dakle narodne misli u Istri, molim sve goi imenovane oblasti i pojedince, neka bi svoga ravnajna radi uvazili, da je ista tiskara sposobna izvršiti savokostni tiskarski i litografski posao mnogo bolje i uz umjereniju cianu nego li i koji talijanski zavod izvan Istre. Tiskarna izradjuje u svakoj množini u najkraće doba osobito trgovatke i službene omote, kojih se većinomom naručuje kod židovskih tvrdkba; dalje svakovrstne pozive, posjetnice, računa pismeni papir jestvenice, prepornice, brošure, knjige, izvješća školska, razna skrižaljke itd. u obće svaku željenu radnju. Primaju se i

knjižovne naručbe, koje se izradjuje točno i solidno, kao također naručbe na svakovrstni pisani papir za uredu.

Jer je „Narodna tiskara A. Gabršček“ u Puli tekar početnica, a u narodnom pogledu pripravna i na žrtve, nadati se je, da će se unapried kod nje posluživati bar svi oni krugovi u Istri, koje su došaci posluživali tudjinci, osobito židovske tvrdke, jer tako neće ništa izgubiti one tiskare, koje se ubrajaju medju narodne i kod kojih se gdjejkoj poslužuju.

Naglašjem konačno, da sva ona, što se usmili izvršiti tudnjac, sposobni smo i možemo izvršiti također i mi ovdje u Puli. Preporučaj se dakle u svakoj potrebi, bilježi se sa štovanjem

JOSIP KRMPOTIĆ,
poslododja „Narodne tiskara“ A. Gabršček u Puli.

KNJIŽEVNOST.

Poziv na predbrojku i predplatu. Skorih dana izad ča ispod tiska „Božićnica“ ili Isusovo narodjenje sa slikama, kao najkrajniji dar bluzičnjim, što je priredio za hrvatsku mladež Vjekoslav Klemenc, rav. učitelj u Grubišnompolju, Hrvatska.

„Božićnica“ dobro dođe školskog djeci i ostaloj mladeži, a nebi imala manjkati u nijednoj rimo katoličkoj kući. — Ista je odobrena po prečastom duhovnom stolu u Zagrebu. Osobito se preporuča za dar o Božiću škol. mladeži. — Umoljavaju se p. n. gg. svećenici i učitelji, da ju što više preporuča roditeljima radi nabave.

Ciena tvrdo i lijepo, vezano sa krasnom slikom na koricama jest poštarinom 50 nvt. ili 1 kruna.

Dobiva se samo kod nakladnika i izzdavaoca u Grubišnompolju, kamo se imaju dopisnice o narodžbama kao i novac slati. Razasijlati će se 15. prosinca.

Umoljavaju se usjčtivije p. n. sva slavna uredništva pojedinih casopisa, da izvole ovaj poziv pretiskati u svoje casopise.

Listnica uredništva.

G. Veseli Kastavac. Izvolite nam postati imenom onih osoba pak da se ogledamo. Zviliš Gosp. „Božićnica“ Gorica. Nismo mi opazili, da je „Sok“ a možda hrvatske redakcije prihvatene na glavnoj skupštini „Edinosti“ dok nas Vaše pisame na to nezaspori. Za razlog tomu neznamo. Tamo možete lagje doznati, jer ste bliže izvorn. Zviliš!

Gosp. N. Prekasno za danas, druzi put; primimo na račun for. 6. Nezaboravite nas u buduće. Zdravo!

Listnica uprave.

Gosp. J. Francetić Boljunsko polje: sa tamošnjem poštom povrćen nam je Vaš list sa opazkom (dakako njeamatkom) da ga neprimamte.

Hrv. obrtnička zadruha Senj i p. n. Stanger gos. Fel-Voloko. Pošta nam vratila list sa oznakom „retour“ dotično sa opazkom „nesprejme se“. Molimo obavijesti, dali Vašim znanjem i na izričiti zahtjev.

Nadalje uplatili su za „Naše Sloge“ p. n. gg.: V. J. Cerovlje for. 5, Sch. Dr. Beč 1.35, B. E. Podgrad 2.50, F. M. Rieka 9.50, D. M. Opajna 5, P. I. Lovrac 6. M. I. Lošinj 2. (Slučaj).

Br. 926

Oglas natječaja.

Na jednorazrednoj pučkoj školi u Gorenjoj vasi s učevnim jezikom hrvatskim, i talijanskim jezikom kao predmetom, popuniti je stalno ili provizorno mjesto učitelja-voditelja III. plaćevnog reda.

Plađa za ovo mjesto ustavljena je po zemaljskom zakonu od dne 14. decembra 1889 broj 1.

Pravilno opremljene molbenice uložiti je kod podpisnog uredu u teku 4 tjedna po trećem razpisu u službenom listu.

C. k. kotarsko školsko vjeće.
Kopar, 14. oktobra 1898.

Klesarska radionica.

P. n. velečasnom svećenstvu i ostalom obćinstvu častim se do znanja staviti, da sam voljan uz najpovoljnije uviete poduzeti svakovrstnu gradnju oltara, svetohraništa, krsionika, balaustrada i škropilnica, kao takođerj grobnicah i grobnih spomenika iz krasnog crveno-bjelog mandolatnog mramora iz mojega vlastitoga kamenoloma. Izradujem u mojoj radionici svaku sličnu radnju iz talijanskog kararskog, veronezskog te i svakog drugog mramora. Za toban izradbu i najbolji materijal stekao sam do danas dobar glas i poverenje P. N. gospode naručitelja. Za dobrohotne naručbe se najtoplje preporučujem.

Baška (otok Krk) 8/XI. 1898.
Mate Jurinović
klesarski majstor.

G. LIKAR

u Gorici, Stameniška ulica broj 10
trgovac sa pisarničkim i školskim
predmeti te svakovrstne papirnate robe
uz najniže konkurentne cijene, prepo-
ruča se svojim slavenškim zemljakom
najuljudnije za mnogobrojne naručbe

Prave brnske suknene tvari

Jedan coupon	for. 3.10 iz dobre	pravo
3-10 m. dug, do	4.50 iz dobre	sviže
ko odjele stoji	6. — iz bolje	vrme
samo	7.75 iz fine	
	9. — iz najfinije	
	10.50 iz još finije	

Jedan coupon za crno satensko odjele for. 10.
Tvari za gorale kapute, Bočen, Peruvians,
Goskings, Tvari za državne i željezničke di-
novanke, najfinije Kamagano i Chevotte itd.
razaslije uz tvorničko cijenno kao čvrsto, solidno
i vrlo dobro poznato

Skladište tvor- ničkog sukna Kiesel-Amhof u Brnu

Uzori kadava i franc. Pašijka vjerse szekra.
Posor / P. n. obdinstvo upozoruje se oso-
bito na to, da stoji tvari mnogo manje, ako
se ih izravno narudi nego li one, koje se pomo-
ćovanjem trgovca nabavi. Tvarka Kiesel-
Amhof u Brnu razaslije sve tvari
uz prave tvorničke cijene bez odbitka, što ga daju
tvoracem, koji škodi silno privatnim strankam.

KROMPIR ZA SIEME

na prodaju.
Uprava vladinog vrta "Kimp" u Kiku
nudja 16 najboljih vrsti krompira za
sieme na prodaju uz cijenu od 12—15
liv. po kigr. Naručbe prema gomila
uprava do konca t. mj.

Phönix Pomade

Na izložbi za njegova-
nje, zatijig i bolost-
nika u Stuttgartu 1890
iznagrada odliko m.
jest po intenziji "he-
nika i prim sa sa hi-
ljadani zahvalnica.
jedno postojede i i-
stiju pravo i neka-
stiju sredstvo da gospodji izras-
te postanu i bolna kosa i us zaprieti odmah opa-
danje kosa- i tvrzenje gubita; ona postojede i
koj nove mlade, gorode rast jakih brkova. Jamči
se za svoje kano i za neistat. Lontje 80 av-
gestom ili postojede 50 av. K. Hoppe,
Bet 1. Wipplingerassela.

Schivitz & Comp. u Trstu

Kod moje tvrdke
strojova, svake vrsti i potreba k
istim. Sigalja i štrcalja svake vrsti.
Mjedenih i brončenih ventila, pipa itd.
Orudja za obrt i gospodarstvo. Sve iz
prih. domaćih te inozemskih tvornica.
Novo posudje „Emeri“ i štrcaljke proti
peronospori iz svoje radionice i tudjih,
Jamcim za dobrot svih izradja.
Cijene nizke.
Veliko skladište u ulici Zonta, br. 5.
M. Živic, inžinir.

THE GRESHAM

Englesko osiguravajuće društvo na život u Londonu
Aktiva društva do 31. decembra 1897 Kruna 159 997 579 —
Godišnja uplata premija i interesa do 31. dec. 1897 28 823 375 —
Izplaćeno na osiguranja i interes od postanka društ. (1849) 343 860 067 —
U godini 1897. izdano 7468 polica za glavnica od 67 331 351 91
Prospekti, cijenici i u obće sve druge informacije šalju se badava, ko
god pismeno zapita od dolje imenovanog zastupstva, koje dopisuje u svijem
jezicima.
Glavno zastupstvo v Trstu
Via del Teatro, N. 1, Tergeste, Scala IV.
(Traže se svuda dobri agenti i zastupnici.)

FILIJALKA

G. kr. priv. avsto. kreditnega zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.
Novci za vplacila.
V vredn. papirih 1% 30-dnevni odkaz 2%
4-dnevni odkaz 2 1/2% 3-mesečni 2 1/2%
6. 2 1/2% 6. 2 1/2%
30. 3% 6. 2 1/2%
Za pisma, katere se morajo izplatiti v sedanjih
bankovnih avst. velj., stopijo nove obrestas
takve v krepot: s izdani 19. oktobra, 23. oktobra
in odnoso 15. porembera t. l. po dotičnih ob-
javih.
Okrožni oddel.
V vredn. papirih 3% za vsako sveto.
V zapisaah brez obrest.
Nakaznice
za Dunaj, Prag, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Beko,
kakov za Z. gub. Arad, Bilitz, Gablenz, Grader,
Sibinj, Incest. Celovec, Ljubljana, Linc, Olomouc,
Reichenberg, Suss in Solnograd, — brez troškov
Kupnja in prodaja
vrednosti, diviz, kakor tudi vnošenje kupovst
proti odbitku 1%, provizije.
Iakaso vseh vrst proti najumestnejšim pogoji.
Predujmi.
na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Kred
na obično v Londonu, Parizu, Berlinu,
ali v drugih mestih — provizija po jak
umestnih pogojih
Kreditna pisma za katerokoli mesto
Vložki v pohranu.
Sprejemajo se v pohranu vrednostni papiri, list
ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po
pogojih
N. za blagajna izplače nakaznic narodne bank
italijanske v italijanskih frankih, ali po dnevnem
kursu.
Trst, 15. oktobra 1898.

Skladišče pokuštva

tvrdke Aleksandra Lepi Minzi
rst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1
Skladišče pokuštva i tapetarje svakojakih nacra iz vlastite radio-
nice. Bogato skladišče zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje
še ilustrirani cijenik badava i franko. Naručene predmete postavlja
se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.
Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

U ljekarni E. TOMAJA nasljednik

A. WINGER

ZAGREB ulica br. 12 ZAGREB ulica br. 12

dobivaju se osim ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuče vrijedni liekovi:

Mazilo proti kosjbolji ili protinu, reumatizmu, kalanju i trganju u kostih, kockenosti ili grčevom u šilab, boli u kolcovih i križnici, kockenom poganou, probadanju svakovrstnim narezam. Cijena 80 nvt.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promoklost u grlu, slijivost. Cijena 80 nvt.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, blijedoci, škrofuloznosti, podbahlosti, djetinjoj krležavosti, žen-
skim bolestim, siabokrvnosti, nemoci. — Cijena flašici 1 for.

**Pojačene švedske kaplje ili šved-
ska životna tinktura (Lebensessenz).**
Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krv i zlatenica, po-
pravlja i okrepjuje želudac i ublažuje glavna bol, obilakava
teglja ili mračnina, stjera naspulene i vjetro, odklanja se bol
u šilici želudacno grčeva, žutica, groznica ili zimnica, za-
vrijanje ili grizanja u trbuhu. Tko ovu tu koristno djelujuću
švedsku tinkturu redovito pija, sačuvat će si zdravlje, vjelesan
snagu i zaprieti razne bolesti. — Cijena flašici s naspotkom 60 nvt.

Prah za blago ili za marvu, koji sva-
koma gospodaru preporučam za konjaki keh i kašalj, za volove,
krave i stvinje, za lagano očišćenje, za objavlivanje želudca i
probave, kada blago neče rado žderati, pa se napukuje.
Krave daraju od njega više i boljega mlička, konji postaju
čiliji i jači. — Cijena jednom omotu 45 nvt.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti
kockenosti, kockenosti boli, grčevim, na-
tegnutim šilam, ukodenošću i oteklini poslije težakoga napora,
za objavlivanje i okrepjivanje šilab i širava. Jedna flaša 80 nvt.

Antiseptična voda za usta i zube
sačuvaju se zubi od kvarenja zapriete i ublažuje zubobolja,
utvrđuje meso oko zubi, razrišavaju usta, uklanja neugodan
vođ. — 1 flaša 60 nvt.

Fina smrekova esencija (Fichtensad-
Essenz) za
čišćenje i razrišavanje traka u sobah, za disanje i za plu-
ćobolnu. — Po 60 nvt.

Tekućina proti izpadanju vlasi
učvrđuje i hrani korenje vlasi, odstanjuje prhuti i posje-
nje rast kose. — 1 flaša 50 nvt.

Mast proti lišajju, krasam, perofidij i ospotijam. —
Jedan lončić 50 nvt.

Antisutin. Prah proti snoenju ili potu, proti sa-
jedini. — Štaluja 66 nvt.

Tinktura za kurje oči izvratno sredstvo
— Cijena 50 nvt.

Dr. a Spitzera pomast za lice proti
čeznim pjegam, madačem, raznim pjegam ili šekovom, od-
stanjuje prekomerno rumanilo lica i cosa, hrnavost, ost-
potine na licu; prosvadja gljakat, nijednost; bijelost i široku
obrazu i ruku. — Cijena većem lončiću 1 for. — K. tomo
spada još korakav sapun po 40 nvt.

Svajcerske pilulice najsigurnije sredstvo za
čišćenje i smanjenje fe-
ludca ili stomaka i crijeva, za otvaranje, proti zapetlini, navali
krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Cijena štaluji 70 nvt.

Puder Eglantine. Najbolje sredstvo za poljept-
vanje i pomlađivanje lica te
posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na parizkoj
izložbi zaslužnom diplomom. D. biva se u bojah: bijeloj, ruži-
častoj i žutkastoj. — Cijena kutiji 1 for.

Savon Eglantine. Najfiniji sapun od svih sa-
puna. On osvjetljuje te po-
mladjuje lice. Sastavljen je od najčistih travi, a odlikuje
se vauredno ljubim mirisom. — Jedan komad stoji 50 nvt.

Mirisna žesta za sobe kaditi neko-
liko kapi mire po sobi preugodan miris. — Flašica 50 nvt.

Otvor ili čemer za stivanje ili kimake. — Fla-
šica 50 nvt.

Antifebrile od Bodjina proti groznici ili zimnici.
— Manja bočica 70 nvt.

Polibronov sirup po dr. M. Selača lieči
kapljene, bolosti širaca ne-
pokoje, glavobolju, trzađe, histeriju i zaduha, rane grčeve.
— Cijena 1 fornt 50 nvt.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želu-
dacnom ka-
tari, lošoj probavi. — Cijena 1 fornt.

Seker Extrakt za bolest jetara i slizeve.
Cijena 1 for. 50 nvt.

**Fine parfime, mirisave vodice, razne pomada i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune, praške za gosp., sredstva za poljeptavanje; praške za čišćenje zubi, tjestine za zube, od kojih zubi postaju
Spužve za umivanje, kečice za zube.
Razne sprava iz kaučuka, bandaže, povoji za rane, pojaše, kirurške sprava.
Ruskoga čaja, šnog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, franczckoga Cognaca
Zalja mineralnih voda.
Sve po novinah eglašene medicinske specijalitate. — Tko narudi za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.**